

Development of People's Life Quality in Yan Matsi Sub-district Administrative Organization, Phayuha Khiri District, Nakhon Sawan Province According to Buddhadhamma

Chuleerut Chuanon¹ Somkid Pumthurien² and Sukunyanut Opsin³

Received: December 10, 2022

Revised: March 08, 2023

Accepted: March 25, 2023

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study people's life quality in Yan Matsi Subdistrict Administrative Organization, Phayuha Khiri District, Nakhon Sawan Province; and 2) to study the relationship between Bhavana 4 and the development of people's life quality in Yan Matsee Subdistrict Administrative Organization, Phayuha Khiri District, Nakhon Sawan Province. It was a quantitative research by using exploratory research studies. The sample group was obtained from Taro Yamane formula, 360 people. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean and standard deviation and Pearson's correlation coefficient. The results of the research were as follows: 1) the application of Bhavana for improving people's life quality in Yan Matsi Subdistrict Administrative Organization, Phayuha Khiri District, Nakhon Sawan Province, overall, was at a high level ($\bar{X}$ = 3.92, S.D. = 0.78). Bhavana was related to development of people's life quality in Yan Matsi Subdistrict Administrative Organization, Phayuha Khiri District,

¹ Yan Mutsi Sub-District Administrative Organization, Nakhon Sawan Province

²⁻³ Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: kerokp@hotmail.com, Tel. 092-6153952

Nakhon Sawan Province, overall, was a statistically significant relationship at the 0.01 level with a positive correlation. They were related in a way that they conformed to each other in pairs. Overall, it was at a very high level, Pearson Correlation (r) (0.943). When considering the details in each aspect, It was found that a pair of Cittabhavana and the environment had the highest correlation ($r = 0.732$) followed by a pair of Cittabhavana and social relationship with the correlation at ($r = 0.720$) and the smallest was a pair of Kayabhavana and the body with the correlation at ($r = 0.508$).

Keywords: Application of Bhavana, Relationship Between Bhavana and Life Quality Development, People's Life Quality Level

การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักพุทธธรรม

ชลีรัตน์ เชื้อนุ่น¹ สมคิด พุ่มพู่เรียน² และสุกัญญาณัฐ อปสิน³

Received: December 10, 2022

Revised: March 08, 2023

Accepted: March 25, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ และ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ของหลักภวนา 4 กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ที่ได้จากสุทธทาโรยามาเน่ จำนวน 360 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) การประยุกต์หลักภวนาเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.78) 2) หลักภวนามีความสัมพันธ์กับการการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าความสัมพันธ์ในทางบวก มีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกันเป็นคู่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก Pearson Correlation (r) (0.943) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า คู่ของด้านจิตภวนากับด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าความสัมพันธ์สูงที่สุด ($r = 0.732$) รองลงมาคือ คู่ของด้านจิต

¹ องค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี จังหวัดนครสวรรค์

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Corresponding author, e-mail: kerokp@hotmail.com, Tel. 092-6153952

ภวานากับด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีค่าความสัมพันธ์อยู่ที่ ($r = 0.720$) และค่าที่น้อยที่สุดคือ คู่ของกายภวานากับด้านร่างกาย มีค่าความสัมพันธ์อยู่ที่ ($r = 0.508$)

คำสำคัญ: การประยุกต์หลักภวานา, ความสัมพันธ์ของหลักภวานากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต, ระดับคุณภาพชีวิตประชาชน,

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นถือว่าเป็นหัวใจและรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐโดยมุ่งลดบทบาทของรัฐส่วนกลาง (Decentralize) ลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่ต้องทำเท่าที่จำเป็นและให้ประชาชนได้มีส่วนในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้นซึ่งเหตุผลการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญก็เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้นลดขั้นตอนการดำเนินการอันเนื่องจากการล่าช้าในการตัดสินใจจากส่วนกลางโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมดำเนินการ ตลอดจนร่วมตรวจสอบการทำงานของภาครัฐเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริงและเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจึงส่งเสริมให้การพัฒนาส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งการเมืองเศรษฐกิจและสังคม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 249 (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ตามวิธีการและรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวน และความหนาแน่นของประชากรและพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบประกอบกัน มาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาย่างยั่งยืนรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นตามกฎหมายบัญญัติ การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่ และอำนาจโดยเฉพาะขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ หรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการใดให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้องหน้าที่และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่ และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถ้าร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐ หรือการมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการก็ได้ รัฐดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเอง โดยจัดระบบภาษีหรือจัดระบบภาษีที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้อย่างเพียงพอ ในระหว่างที่ยังไม่อาจดำเนินการได้ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปพลางก่อน กฎหมายตามวรรคหนึ่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารจัดการและบริการสาธารณะการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลังและการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริตและการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวร้าวการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการท้องถิ่นด้วย

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และกรุงเทพมหานคร มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะให้เป็นไปตามที่ได้รับมอบหมายเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง และกำหนดให้รัฐบาลเป็นผู้จัดสรรอุดหนุนและเงินจากการจัดสรรภาษีและอากร เพื่อให้การดำเนินการด้านบริการสาธารณะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2552 และตามพระราชบัญญัติกำหนดขั้นตอนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 และรวบรวมกฎหมายอื่นขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการตามภารกิจสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้สามารถวิเคราะห์ให้ตรงกับสภาพปัญหา ปัจจุบันการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมี 2 รูปแบบ ได้แก่ การบริหารท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป คือ องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาล กับการบริหารท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ คือกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาที่เกิดขึ้นหลังจากประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบบประชาธิปไตยซึ่งแต่ละองค์กรมีลักษณะโครงสร้างการบริหารอำนาจหน้าที่และระบบหลักการจัดตั้งที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับกฎหมายการปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552 มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย มีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก (2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ (7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรตามความจำเป็นและเหมาะสม

องค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งคือ การส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน แต่ก็ยังประสบปัญหา อาทิเช่น ปัญหาแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรมีไม่

เพียงพอ บางพื้นที่ประสบปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งซ้ำซาก ปัญหาการกัดเซาะพังทลายของหน้าดินริมตลิ่งแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในการครอบครองของทหาร ทำให้ยากต่อการพัฒนา ปัญหาขยะมูลฝอย ประชาชนยังขาดความเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการลดขยะต้นทางและการคัดแยกขยะ จากการขยายตัวเมืองอย่างรวดเร็วประกอบกับการเพิ่มจำนวนประชากรที่เข้ามาอยู่อาศัยอยู่และทำงานในพื้นที่ ทำให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างเพียงพอและทั่วถึง

การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนจึงนับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรีจะต้องดำเนินการให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุดโดยการประเมินการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ประกอบด้วย การดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี จะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล นโยบายของภาครัฐ และนโยบายของผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นสำคัญ โดยแกนหลักของการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน คือ ผู้บริหาร ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีภาระหน้าที่ในการขับเคลื่อนและกำหนดนโยบายจึงต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารจัดการคุณภาพชีวิตประชาชน ดังนั้นการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ช่วยแก้ปัญหาและช่วยเสริมสร้างแนวทางการพัฒนาแบบยั่งยืนได้ ซึ่งในทางพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงหลักธรรมที่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนไว้หลายประการ โดยเฉพาะสังคหวัตถุธรรม หรือธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน หรือยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน

ดังนั้นเพื่อจะให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นไปตามหลักพุทธธรรมและความต้องการของประชาชนมากที่สุด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการนำท้าว 4 ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นองค์กรส่วนท้องถิ่นที่ประสานงาน

สนับสนุนการดำเนินงานและสนองนโยบายของภาครัฐให้บรรลุเป้าหมาย มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนสืบไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของหลักภวนา 4 กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ดัวยการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 360 คน ใช้สูตรทาร์เยน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) โดยแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และที่มาของรายได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักภวนา ได้แก่ 1) กายภวนา 2) คีลภวนา 3) จิตภวนา 4) ปัญญาภวนา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ตามตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ประกอบด้วย 1) ด้านร่างกาย (Physical Domain) 2) ด้านจิตใจ (Psychological Domain) 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationship) 4) ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment)

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักพุทธธรรม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) ให้เลือกตอบแบบเสรี

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 รูป/คน ค่าความสอดคล้อง ระหว่าง 0.6-1.00 และค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (ประยูร อาษานาม, 2551) ผลการคำนวณออกมาได้ค่าอยู่ที่ .946

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักพุทธธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านกายภาพ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.74) รองลงมา ได้แก่ ด้านปัญญา ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.79) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านจิต ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 1.03)

2. ความสัมพันธ์ของหลักภูมิกายกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า หลักภูมิกายมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าความสัมพันธ์ในทางบวก มีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายคลึงกันเป็นคู่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก Pearson Correlation(r) (0.943) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านพบว่าคู่ของด้านจิตภูมิกายกับด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าความสัมพันธ์สูงที่สุด ($r = 0.732$) รองลงมาคือ คู่ของด้านจิตภูมิกายกับด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีค่า

ความสัมพันธ์อยู่ที่ ($r = 0.720$) และค่าที่น้อยที่สุดคือ คู่ของกายภาวนากับด้านร่างกาย มีค่าความสัมพันธ์อยู่ที่ ($r = 0.508$)

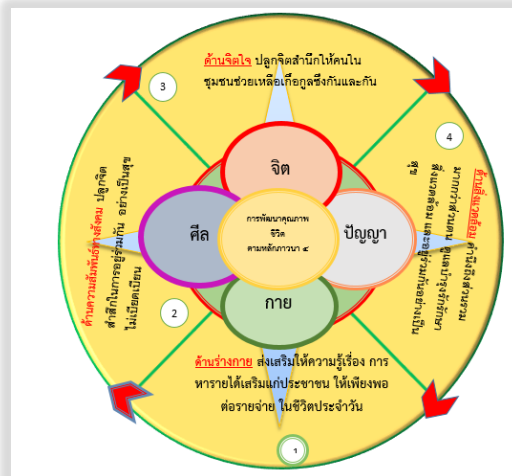
อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอพะเยา จังหวัดนครสวรรค์ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี มีการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ให้เกิดความเท่าเทียมกัน มีการอำนวยความสะดวกทางด้านร่างกาย โดยการแจกเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือผู้ป่วย HIV ประจำเดือน อีกทั้งมีการส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องของโภชนาการแก่เด็กปฐมวัย โดยสนับสนุนให้มีอาหารเสริมหรือนมแก่เด็กนักเรียน รวมไปถึงการอำนวยความสะดวก ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่ประชาชนในพื้นที่โดยการติดตั้งเสาไฟฟ้า ตามถนนหนทางเพื่อส่องสว่างในยามค่ำคืนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน ในยามค่ำคืน อีกทั้งทางองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรียังส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องของการอยู่ดี กินดี แก่ประชาชนในพื้นที่ผ่านโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้ประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้จากผลการวิเคราะห์ ในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอพะเยา จังหวัดนครสวรรค์ ในด้านที่มีค่าเฉลี่ยหรือค่าคะแนนต่ำที่สุด ที่จะต้องมีการพัฒนา คือ ด้านจิตภาวนา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 3.81$, $S.D. = 1.03$) ดังนั้น ทางองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี ควรมีการส่งเสริมในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ผ่านโครงการต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสุเวทย์ คุณรตโน (น้อย) และคณะ (2564) พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกิดขึ้นได้จากคิตดี พุทธดีและทำดี จึงทำให้คนในชุมชนรู้ว่าสิ่งไหนควรหรือไม่ควรทำ ไม่เห็นแก่ตัวไม่เอารัดเอาเปรียบ ไม่ทำให้ชุมชนเดือดร้อน ชุมชนเกิดความสงบสุขได้ไม่ส่งผลเสียต่อคนในชุมชน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักภาวนา 4 คือ กายภาวนา สิลภาวนา จิตตภาวนาและปัญญาภาวนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพิ่มพูล ไชยสิทธิ์ (2559) พบว่า แนวทางการประยุกต์ใช้หลักภาวนา 4 ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ควรมุ่งเน้นฝึกคนให้มีความรับผิดชอบ และส่งเสริมให้ประชาชนได้รับความรู้ ควรใช้สถานที่และบุคลากรของสถาบันทางศาสนาในการส่งเสริมการรักษาศีล ฝึกอบรมจิตภาวนาด้วยการนั่งสมาธิ และฝึกเจริญปัญญา

ภาวนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาเชาวฤทธิ์ นรินโท (ทรัพย์สวัสดิ์) และคณะ (2561) พบว่า ด้านจิตภาวนา ผู้สูงอายุฝึกพัฒนาจิตใจของตนเองด้วยการไหว้พระ การสวดมนต์ภาวนา และการนั่งสมาธิ ฝึกพัฒนาจิตใจและการทำจิตใจของตนให้มีความสุขในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระปลัดธัญวัฒน์ อโสโก (รักษเพ็ชร) (2563) พบว่า การประยุกต์ใช้หลักจิตภาวนาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต มีวิธีการ คือ ยกกระตักจิตตนให้สูงขึ้น ยึดมั่นในความไม่ประมาท สำรวมระวัง อินทรีย์และมีคุณธรรม

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยขอเสนอแนะองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ สามารถวิเคราะห์และอธิบายได้ ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ควรมีการส่งเสริมปลูกจิตสำนึกในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชนในพื้นที่ โดยการจัดกิจกรรมผ่านโครงการต่าง ๆ เช่น ปฏิบัติธรรม หรือสวดมนต์ เจริญภาวนา ในวันสำคัญต่าง ๆ หรือก่อนมอบเบี้ยยังชีพประจำเดือนควรมีการสวดมนต์บทสั้น ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาและเป็นการขัดเกลาจิตใจไปในตัวด้วย ในภาพองค์ความรู้ (วงใน) จิต อยู่ด้านบนสุด หมายความว่า ควรยกระดับจิต ให้สูงสุด เพราะเมื่อสุขภาพจิตสมบูรณ์

ทุกอย่างในการดำเนินชีวิต ก็สมบูรณ์ตามมาด้วย ด้านกาย เป็นพื้นฐานในเบื้องต้นที่จะรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ เป็นสื่อกลางระหว่างความรู้สึกทั้งมวล จำเป็นที่จะต้องทำการพัฒนากายให้สมบูรณ์บริบูรณ์ในทุก ๆ สิ่ง ไม่ว่าจะเป็นในด้านที่อยู่อาศัย สิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน เป็นต้น ตลอดจนความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เมื่อสภาพทางกายสมบูรณ์ นำสู่การพัฒนาด้านศีล อันมีศีลห้าเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ให้เดือดร้อน นำสู่สังคมเป็นสุข ชุมชนสีขาว จึงเข้าสู่สภาวะจิตที่ใสสะอาดบริสุทธิ์ ด้านจิตภาวนา คือ มีจิตใจที่ใสสะอาด เปลี่ยนแปลงด้วยคุณธรรมจริยธรรม โดยผ่านการปลูกฝังการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้เกิดความรัก สามัคคี พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน นำสู่ด้านปัญญา คือ โดยการส่งเสริมสนับสนุน ในเรื่องของการศึกษา ให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่เด็กเยาวชน และคนในชุมชน ในเรื่องราวหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งนี้ องค์ความรู้ทั้งหมดหมุนเวียนกันเป็นวัฏจักร เริ่มต้นจาก กาย ศีล จิต และปัญญา โดยเน้นในเรื่องของการยกระดับองค์ความรู้ด้านจิตของคนในชุมชน ให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ควรกำหนดแนวทาง นโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน ควรมีการสนับสนุนส่งเสริม กระบวนการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการปลูกจิตสำนึกคุณธรรมจริยธรรม และความสามัคคี
2. ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ต้องเริ่มต้นที่หน่วยงานองค์กรของตัวเองก่อนเป็นอันดับแรก จึงนำสู่การพัฒนาในระดับชุมชนต่อไป รวมถึงผู้นำในเขตพื้นที่ ทำการสร้างบุคคลต้นแบบให้เกิดขึ้น สร้างแม่พิมพ์ในชุมชนก่อน แล้วจึงถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชนและคนรอบข้างต่อไป
3. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืนต่อไป หรือทางผู้นำชุมชนควรมีการเขียนแผนโครงการเพื่อเสนอ

ของงบประมาณกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการพัฒนาและขับเคลื่อนชุมชนต้นแบบ
คุณธรรม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรนำหลักการและผลของการวิจัยนี้ไปปรับใช้ และพัฒนาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลย่านมัทรี อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์
2. ควรมีการสรุปองค์ความรู้ เทคนิค วิธีการในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ประชาชนตามแนวศาสตร์พระราชาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นโมเดลหรือฐานข้อมูล
ชุมชน เพื่อให้บุคคลหรือผู้ที่สนใจศึกษาได้มาทำการค้นคว้าและนำไปปฏิบัติตาม

เอกสารอ้างอิง

- ประยูร อาษานาม. (2551). *คู่มือวิจัยทางการศึกษา*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- พระปลัดธัญวัฒน์ อโศโก (รักษ์เพ็ชร). (2563). *การประยุกต์ใช้หลักท้าว 4 ในการพัฒนา
คุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านบ่อเกตุ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา*. (วิทยานิพนธ์พุทธ
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการคณะสงฆ์). บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาเชาวฤทธิ์ นรินโท (ทรัพย์สวัสดิ์). (2561). *การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ผู้สูงอายุตามหลักท้าว 4: กรณีศึกษาผู้สูงอายุบ้านห้วยหอย ตำบลธาตุทอง
อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ*. (ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย
- พระสุเวทย์ คุณรัตน (น้อย) และคณะ. (2564). *การประยุกต์ใช้หลักท้าว 4 เพื่อการพัฒนา
คุณภาพชีวิตของชุมชนตำบลปกาไส อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่*. (วิทยานิพนธ์
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการคณะสงฆ์). บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เพิ่มพูล ไชยสิทธิ์. (2559). *การประยุกต์ใช้หลักภวนา 4 ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการคณะสงฆ์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134. ตอนที่40 ก, น. 77-81.